

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ  
БОЛЫН-БАЛЫКЧЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

**КАРАР**

2021 ел, 1 февраль

№20

**Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Болын-Балыкчы авыл  
жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә  
һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә керми торган яшел  
үсентеләр кисү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында**

Россия Федерациясе Урман кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Болын-Балыкчы авыл жирлеге Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Болын-Балыкчы авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә кермәгән һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә яшел үсентеләр кисү тәртибе турындагы нигезләмәне расларга

2. Өлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга.

3. Өлеге карарның үтөлешен тикшереп торуну Болын-Балыкчы авыл жирлеге Башлыгына йөкләргә.

**Болын-Балыкчы авыл  
жирлеге Башлыгы**

**М.И. Фатрахманов**

**Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Болын-Балыкчы авыл җирлеге территориясендә Россия Федерациясә дәүләт урман фонды җирләренә һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге җирләргә керми торган яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында НИГЕЗЛӘМӘ**

Өлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының Болын-Балыкчы авыл җирлеге территориясендә (алга таба - авыл җирлеге), Россия Федерациясә дәүләт урман фонды җирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге җирләргә керми торган яшел үсентеләрне кисү тәртибен билгели.

**1. Төп төшенчәләр**

Өлеге Нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

яшел үсентеләр-агач, куак һәм үлән үсемлекләре-табигый һәм ясалма үсемлек, шул исәптән парклар, скверлар, бакчалар, газоннар, чөчәкләр, шулай ук аерым торучы агачлар һәм куаклар);

табигать территорияләре-бердәм географик (климат) шартларда формалаштырылган җир рельефының, туфракның, үсемлекләренң билгеле бер төрләрен үз эченә ала торган хужалык эшчәнлегенә кагылмаган яисә аз кагылышлы территорияләр . ;

яшелләндерелгән, ясалма төзелгән яшелләндерү объектлары (авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрдән тыш), төрле функциональ билгеләнештәге җирләренң аз төзелгән участкалары, алар чикләрендә өслекнең 50 проценттан да ким булмаган өлеше үсемлекләр капламы белән биләп тора;

урман территорияләре-төрле функциональ билгеләнештәге табигый территорияләр участкалары, алар табигый барлыкка килгән урман үсемлекләре белән капланган;

агач-1,3 м биеклектә, үсентеләрдән тыш, 5 см диаметрдан да ким булмаган төсле үсемлек;

куак-күпьяллык (агачтан аермалы буларак) үсемлек, ул туфрак өслеге янында ботаклана.;

үлән капламы-газон, табигый үлән үсемлеге;

нинди дә булса урында үсә торган үсемлекләр, куаклар;

яшел массив-бердәм полог барлыкка китерүче 50 данәдән дә ким булмаган өлкәннәр (15 яшьтән өлкәнрәкләр) үсә торган территория участогы . ;

яшел үсентеләргә зыян китерү - аларның үсешен туктату, шул исәптән ботакларга, тамыр системасына механик зыян китерү, тамырның бөтенлеген, тере туфрак катламын бозу, яшел үсентеләрне яисә тамыр зонасындагы туфракны зарарлы матдәләр белән пычрату, ут төртү яки башка йогынты ясау . ;

яшел үсентеләрне юк итү (югалту) - яшел үсентеләрне кисү яки башка зыян китерү, аларның үсешен туктатуга китерә торган;

компенсацион яшелләндерү - юк ителгән яки зарарланган 2 коэффициентлы белән яшел ытыртмаларны яңадан җитештерү.

**2. Яшел үсентеләрне саклауның төп принциплары**

Авыл җирлеге территориясендә үсә торган яшел үсентеләр саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләр башкара һәм сакланьрга тиеш.

2.1.Авыл җирлеге территориясендә (авыл хужалыгы билгеләнешендәге

жирлөрдөн тыш) урнашкан барлык яшел үсентеләр (агачлар, куаклар) сакланырга тиеш.

2.2.Авыл жирлеге территориясендә яшел утыртмаларның сакланышын һәм үсешен тәмин итү буенча бурычлар оешмаларга күрсәтелгән эшчәнлек төрләрөн гамәлгә ашыру өчен бирелгән участкаларда - әлеге оешмалар житәкчеләренә йөкләнә.

2.3.Яшел утыртмалар урнашкан жир кишәрлекләрен кулланучылар һәм арендаторлар яшел утыртмаларның сакланышын тәмин итәргә, яшел үсентеләрне тиешенчә карарга тиешләр.

2.4.Авыл жирлеге территориясендә хужалык, шәһәр төзелеше һәм башка эшчәнлек Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп башкарыла.

2.5.Жир участогын сайлау акты, төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлекне оештыруга проект алды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дәрәс белешмәләр һәм проектлана торган объектның Яшел утыртмаларга йогынтысын тулы бәяләү булырга тиеш.

2.6.Яшел үсентеләр яшәешен тәмин итү белән бергә яшел территорияләрне һәм яшел массивларны куллану рөхсәт ителми.

### 3. Яшел үсентеләр ,агачлар, куаклар кисү тәртибе)

3.1.Авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне үз белдеге белән кисү тыела.

3.2.Авыл жирлеге территориясендә агач һәм куаклар кисү рөхсәтнамә нигезендә башкарыла.

3.3.Рөхсәт бирү гариза бирүченәң Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына салымнар, җыемнар һәм башка түләүләр буенча бурычлары булмаган очракта гамәлгә ашырыла.

3.4.Яшел үсентеләрне кисү эшләре билгеләнгән нормаларга һәм кагыйдәләргә туры китереп, гариза бирүче акчасы хисабына башкарыла. Агач кисү бары тик аттестацияләнгән белгечләр генә рөхсәт ителә.

3.5.Киселгән яшел үсентеләрне һәм киселгән калдыкларны кисү, кисү, төяү, төяү һәм чыгару эшләре гариза бирүче хисабына башланган көннән өч көн эчендә башкарыла. Киселгән яшел үсентеләрне һәм эш урынында киселгән калдыкларны саклау тыела.

3.6.Газон, яшел үсентеләр киселгән урынга якын территориядә зыян күргән очракта, эш башкаручы аларны территория хужасы һәм контрольлек итүче органнар белән аларның компетенциясе чикләрендә килештерелгән срокларда, ләкин зыян килгән мизгелдән ярты елдан да соңга калмыйча, мәҗбүри торгыза.

3.7.Агач кискән өчен түләүне башкармыйча гына, агач һәм куаклар кисү авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очракларда хәл ителәргә мөмкин: үткөрү кисү тәрбияләү, санитар кисүләр һәм реконструкция яшел үсентеләр;

авария һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капитал инженерлык корылмаларын ремонтлау; торак һәм җәмәгать биналарында ут режимын бозучы агач һәм куакларны кисү, әгәр дәүләт санэпидемнадзор бәяләмәсе булса;

җимерелү куркынычы тудыра торган авария (коры-сары) агачлар һәм куаклар кисү.

Югарыда күрсәтелгән очракларда яшел үсентеләр кисүне гамәлгә ашыручы мөрәҗәгать итүчегә авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсациялә яшелләндерүне үткәргә кирәк.

3.8.Авария, коры-сары һәм куркынычсызлыкка куркыныч тудыручы яшел үсентеләр комиссия тикшерүе нигезендә киселә.

3.9.Яшел үсентеләрне санкциясез кисү яки юк итү дип таныла: рөхсәтсез яки рөхсәтсез агач һәм куакларны кисү, әмма рөхсәттә күрсәтелгән токымнарның да шул санда түгел;

ут төртү яки ут белән саксыз эш итү нәтижәсендә агач һәм куакларны юк итү яки

зыян китерү;

окольцовка кәүсә яки подсечка;

повреждение растущих агачлар һәм куаклар кадәр дәрәжә туктату үсеш;

агач һәм куакларга агынты сулар, химик матдәләр, калдыклар белән зыян китерү

н. б. шундый;

үз белдегең белән корыган агачларны кисү;

башка агачлар һәм куаклар жәрәхәтләре.

#### 4. Компенсацион яшелләндерү

4.1. Компенсацион яшелләндерү рөхсәт ителгән агач кисү, законсыз рәвештә яшел үсентеләрне зарарлау яки юк итү очраklarында гамәлгә ашырыла. Компенсацион яшелләндерү агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен туры килә торган, әмма яшел үсентеләрне зарарлау яки юк итү факты ачыкланганнан соң бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсацион яшелләндерү гражданныр яисә юридик затлар акчалары хисабына башкарыла, аларның мәнфәгатьләрендә яки хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә Яшел утыртмаларга зыян килгән яки юк ителгән.

4.3. Әлеге Нигезләмә нигезендә, яшел үсентеләргә китерелгән зыян натураль рәвештә кайтарылырга тиеш-компенсацион яшелләндерү: 2 коэффицентлы белән юкка чыгарылган яшел үсентеләрне яңадан торгызу.

#### 5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген тормышка ашырганда яшел үсентеләрне саклау

5.1. Авыл жирлегендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәү белән алып барыла.

5.2. Яшелләндерелгән территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре аларның максатчан билгеләнешенә бәйле булмаган төзелеш һәм кулланылырга тиеш түгел.

5.3. Яшел үсентеләр биләгән жир кишәрлекләрендә төзелешне оештырганда, проект документларында киселергә тиешле яшел үсентеләрне бәяләү булырга тиеш. Бу очраklarда зыянны каплау әлеге Нигезләмәнең 2 һәм 3 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә агач киселгән өчен түләүне алдан кертү һәм компенсация яшелләндерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

#### 6. Эшмәкәрлек эшчәнлеген тормышка ашырганда яшел үсентеләрне саклау

6.1. Яшелләндерелгән территорияләрдә һәм Яшел массивларда сәүдә һәм башка эшмәкәрлек эшчәнлегенә, палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

6.2. Эшмәкәрлек эшчәнлеген тормышка ашырганда, Яшел территорияләрдә һәм Яшел массивларда шартлаткыч, утлы һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел үсентеләргә зыян китерергә яки юк итәргә сәләтле башка гамәлләр тыела.

#### 7. Административ җаваплылык.

7.1. Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы.